

DELO ŽIVLJENJE

letnik 10

številka 10

glasilo tovarne **alpina** žiri

OB KRAJEVNEM PRAZNIKU ŽIROV

(28 obletnica osvoboditve)

Nitro mineva čas, vendar ne tako naglo, da nam ne bi ostali živo v spominu nekateri dogodki iz predvojnih, vojnih in povojnih let. 23. oktober 1943 je ostal marsikateremu Žirovcu živo v spominu spričo dogodkov, ki so se tega dne odigrali v Žireh.

Ob kapitulaciji stare Jugoslavije so tudi Žiri prišle pod oblast nemškega okupatorja, vendar ta njihova oblast ni dolgo trajala.

23. oktobra 1943 so enote 31. divizije NOV pregnale Nemce iz Žirov. Okupator je že pred tem spoznal, da se naglo redčijo vrste njegovih somišljenikov in da moč in vloga osvobodilne fronte naglo raste, ter dobiva vedno več svojih simpatizerjev. Po splošnem nerazpoloženju ljudstva do okupatorjeve oblasti, se ga je po lastil strah, začel se je pripravljati za odhod iz Žirov.

Ker je v Žireh bilo čevljarstvo že precej močno razvito, so seveda bile tudi zaloge materiala precejšnje. Da ne bi odšel iz našega kraja popolnoma praznih rok, je oropal vse čevljar-ske delavnice čevljev in materiala, seveda kolikor mu je v takratni situaciji uspelo.

Okupator se je dobro zavedal, da mu partizani ne bodo dovolili oditi iz Žirov brez plačila, zato si je za svoj varen odhod iz Žirov med domačini nabral talce jih pripeljal v Staro vas ter okrog njih postavil močno stražo. Odhod se je za Nemce le končal mirno, ker so ko mandanti partizanskih enot uvideli, da je bolj ohraniti življenje domačinov - talcev.

Partizanske enote so takoj po odhodu Nemcev zasedle Žiri. S tem se je začelo novo obdobje žirovske zgodovine. 23. oktober 1943 je pomemben mejnik med starim buržuazno-kapitalističnim sistemom in med novim časom, ko delovni človek zaživi in prvič dobi svojo ljudsko ob-

last, izvoljeno izmed svojih ljudi. Ljudi, ki jim delovni človek najbolj zaupa.

Prvi izvoljeni narodno osvobodilni odbor z vso resnostjo prevzame vse oblastvene in politične funkcije, jih izvršuje ter še nadalje utrjuje vse do dneva, ko je dokončno osvobojena cela naša domovina.

Po končani vojni so se Žirovci dobro zavedali kaj jih čaka. Pod vodstvom svoje ljudske oblasti so začeli z obnavljanjem požganih in porušenihih domov in javnih zgradb, graditvijo novih stanovanjskih hiš in vrsto drugih objektov ter komunalnih naprav.

Ne smemo pa pozabiti, da vse te sedanje pridobitve slonijo na pre mnogih padlih borcih, ki so žrtvovanje podarili za svobodo ter postavili temelj naše ljudske oblasti, ko delovni človek preko delavskih svetov in drugih samoupravnih organov sam sebi in svojim otrokom ustvarja boljše življenje. Starejši Žirovci imajo še dobro v spominu predvojni čas, ko se je morala večina podrejevati manjšini, nihče ni upal glasneje povedati, da mu nekaj ni po volji, ker se je dobro zavedal, da mu lahko že tako majhen kos kruha vzamejo ter bo primoran iskati kruha drugje po svetu, doma pa pustiti ne preskrbljeno družino. Zato je 23. oktober 1943 za Žirovce res prelomnica v zgodovini. Skoraj vsi za delo sposobni ljudje imajo danes zaposlitev v domačem kraju. Z enotno gospodarsko politiko in politično enotnostjo bomo z ustvarjalnostjo bogatejši.

Ne smemo postati ravnodušni do vseh naših pridobitev v času revolucije in poznejšem obdobju. Zavedati se moramo, da so te pridobitve plod neštetihih žrtev ter našega dela in naše enotnosti. Vsakogar, ki bi skušal rešiti našo enotnost, moramo energično zavriniti in ne dopustiti, da bi se leto 1941 pojavilo še kdaj v zgodovini.

Ludvik JESENOVEC

VEČJI IZVOZ V SSSR

V prejšnji številki mesečnika smo brali, da je bil naš izvoz na Zapad v Jugoslaviji na drugem mestu, seveda v obutveni industriji. Ta izvoz je bil načrten, saj vemo, da smo ga znatno povečali v Ameriko. Iz te udeležbe smo dobili tudi pravico do enake udeležbe za vzhodni izvoz.

Izvoznik, Centrotekstil iz Beograda, je povabil predstavnike proizvajalcev na pogovore s sovjetskimi uvozniki in od 15. do 30. septembra je bil prvi del razgovorov zaključen.

Nekaj besed o pripravah. Potrošniki v Sovjetski zvezi so podobno kot pri nas radi lepo oblečeni.

To smo opazili zlasti takrat, ko so izbirale delegacije republik iz vseh predelov Sovjetske zveze. Po tem prvem izboru je očitno, da sovjetski potrošniki hočejo sodobno, modno obutev. Njihovi odgovorni predstavniki napravijo malo drugače. V glavnem upoštevajo omenjene želje, končno pa dosežejo to, da je kolekcija predvsem taka, da ustreza njihovim vremenskim pogojem (oster mraz, sneg, dolge zime) in ni čudno da je velik pritisk na pravo zimsko obutev. V dosednji praksi pa je podjetje Centrotekstil z ostalimi predstavniki podjetij le uspelo, da je splošno v veljavi razmerje posameznih vrst obutve. Vsaka obutev (ženski zimski, moški zimski, moški letni, ženski letni) po skupinah je udeležena v določenem procentu.

Seveda je treba na to gledati še v pripravi kolekcije. Zgodi se pa, kar je sedaj že drugi slučaj, da nam ne izberejo obutve v vseh teh skupinah. To nam tudi nekako odgovarja. Vsakdo se namreč brani škornjev z naravnim krznom in seveda zahtevnih artiklov. Vse to pa poskušamo urediti preden gredo modeli od hiše.

Letos smo se posebno trudili, da se tehnično in komercialno čim bolj približamo zaželeni strukturi izvoza. Oddali smo dosti modelov, zastopanih po grupah, vendar jih je še centralna komisija (jugoslovanska) precej izločila, tako da sem v Moskvi videl komaj polovično kolekcijo. Ob prihodu v Sovjetsko zvezo je bil izbor na republikah še v teku. Poudariti je treba tudi dejstvo, da sedaj izbirajo po ključu oziroma udeležbi posamezne tovarne. Prvi izbor je bil dokaj moliden, saj je bilo zastopanih 509.000 parov. Med tem pa je v ministratvu za zunanjo trgovino potekal razgovor o pogojih trgovanja. Sovjetski predstavniki so se letos prvič pojavili z ostro zahtevo po tem, da si zagotovijo povračilo morebitne škode zaradi slabih izdelkov, čeprav s tem do sedaj niso imeli težav. Hoteli so ponale spraviti v pogodbeno obliko in to v zelo ostri obliki.

Naši predstavniki niso mogli pristati na tako zaostrene pogoje, ker so ti nosili doslej tekli zelo dobro in so bili sami kuncji z njimi zadovoljni. Dali smo protipredlog, ki je bil mnogo milejši, do končnega dogovora pa še ni prišlo.

Osnovna količina, ali količina po blagovni listi je bila določena v višini 4.200.000 parov, vendar je pričakovati, da bo količina povečana na 6 milijonov parov. To pa je še enkrat toliko kot lansko leto.

Naš ključ 7,95% prinese udeležbo 334.000 parov, od katerih odpade 40% na zimsko in 60% na letno obutev.

Predno smo razdelili te količine po posameznih tovarnah, je bilo dosti dela. Sovjetski predstavniki so gledali svoje interese, vsak izmed nas pa svoje. Čisto skupaj nismo mogli priti. Povem samo najtežji primer za nas: izbrali so veliko ženskih škornjev v ogromni količini. Izgleda, da so jim bili zelo všeč, na so dodatno še zahtevali, da jih več kot polovico naredimo s polno iz naravnega krzna. To je za nas seveda popolnoma nesprejemljivo in zato sem pri tem delu čeprav sem bil prvi na vrsti, zadnji končal. Morali so priti višji predstavniki, da smo se spoprazumeli in da je bila za nas končna odločitev le sprejemljiva.

Po razporeditvi sprejetih modelov na posamezne proizvajalce, smo morali celotno izbrano kolekcijo grupirati. Od 1750 modelov, kolikor jih je bilo poslanih v Rusijo, je bilo odbranih 340 v količini 4.200.000 parov. Najtežje je grupiranje po cenovnih skupinah. Vse modele smo razdelili na številne grupe z ozirom na izdelavo, materiale, namembnost in podobno ter poskušali napraviti čim bolj trden predlog za cene.

Zaradi splošnega povečanja cen materialom smo v predlogu zahtevali povišanje lanskih cen od 6 do 12%, in to za slabše plačane skupine (ž. škornji, ženski gležnarji, moški nizki, visoki) višji procent, za ostale pa nižjega.

Ta predlog, ki je gotovo glavni del posla smo obdelovali več dni, ker se zlepa nismo mogli zediniti. Vsakdo načelno skuša spraviti svoje modele v čim boljše grupe (višjo ceno). Seveda je pri tolikih podjetjih težko doseči pravo mero. Končni predlog cen smo zadnji dan bivanja v Sovjetski zvezi oddali Rusom. Torej sledi še drugi del: borba z njihovim predlogom, ki bo seveda osnovan na nižji ceni.

Splošno pa sovjetski partnerji že poznajo posamezna naša podjetja, kar je precejšen napredek. Tudi za nas vedo, kakšno obutev delamo in kako se obnese. Zaenkrat niso imeli hujših pripomb. Razgovori so potekali v solidnem vzdušju, mnogo se pozna, ker se ljudje med sabo že poznajo.

Kar pa naj za konec poudarim, je predvsem to: izvoz v Sovjetsko zvezo postaja vedno težji in manj dobičkonosen, še vedno pa je zanimiv zaradi velikih serij in skupnih količin. Rabijo še mnogo, mnogo obutve. Jugoslovanske čevlje cenijo in kaže, da bodo uvoz večali.

Če hočemo še naprej uspešno izvažati, se mora-

mo zavedati, da se dejansko glavni posel napravi doma, s tem da se zelo skrbno in po določenih načelih pripravi kolekcija. Če je to delo opravljeno v redu, je neverjetno mnogo storjenega.

Izidor RFJC

delitev po novem

S 1. oktobrom smo uveljavili izpopolnjeni pravilnik o delitvi sredstev za osebne dohodeke. Postopek njegovega snajenja je bil dosledno izveden v duhu statuta. Predosnutek, ki so ga pripravile strokovne službe, je najprej obravnaval odbor delavskega sveta za nagrajevanje, in ga dal v razpravo obratnim svetom, zborom delovnih ljudi in družbeno-političnim organizacijam v podjetju. V razpravi je sodelovalo izredno veliko število članov delovne skupnosti. Slišati je bilo veliko različnih mnenj, padlo pa je tudi precej konkretnih sort minjvalnih predlogov.

Odbor za nagrajevanje je imel težko nalogo, saj je moral preučiti vsa ta mnenja in predloge in o vsakem zavzeti določeno stališče. To je bilo toliko težje, ker so si posamezni predlogi včasih prav nasprotovali. Izkazalo pa se je, da je večina pripomb in predlogov le bila umestna in je odbor priporočil delavskemu svetu, naj jih sprejme. Delavski svet je v celoti sprejel stališča odbora, kar dokazuje, da je odbor svojo nalogo vestno opravil.

Vzporedno z delom na pravilniku pa je odbor za nagrajevanje pripravil tudi novo razvrstitev delovnih mest in faz po skupinah začetnih postavk. Tudi glede tega je dal osnutek prej v javno razpravo in nato obravnaval številne spreminjevalne predloge. Tu se je še enkrat izkazalo, da več glav več ve, saj je bil večji del predlogov umesten in jih je kazalo sprejeti.

V celoti lahko ugotovimo, da doslej še nikoli nismo sprejeli kakšnega pravilnika s tako široko udeležbo članov delovne skupnosti, na tako demokratičen način in s pravo samoupravljalško zavestjo, kot je to bilo sedaj. "ed javno obravnavo pa je tu in tam prišlo tudi do pojavov, ki našemu samoupravljanju niso ravno v čast. "ekaj

je temu hotrovala novršnost pri preučevanju osnutkov, nekaj pa tudi bojazen posameznikov, da njihovih mnenj ne bodo upoštevali, če ne bodo dovolj glasno povedana. No, izkazalo se je, da tisti, ki ima prav, lahko to tudi mirno pove, in bo kljub temu upoštevan.

S pravilnikom smo se torej samoupravno dogovorili kako deliti. Še vedno pa ostane odprto vprašanje kaj deliti. Tega pa seveda ne moremo rešiti s pravilnikom, ampak z uspešnim delom.

Namen imamo doseči vsaj začetne postavke, ki smo jih sedaj znatno povečali. Zato pa bomo morali dosežati še toliko večji dohodek. Samoupravni sporazum nam namreč omogoča povečanje osebnih prejemkov glede na lanskoletne, vendar le s pogojem, da ne poslabšamo lanskoletnega delitvenega razmerja med osebnimi dohodki in skladi. Ali drugače povedano: osebne dohodke lahko povečamo največ toliko, kolikor bomo povečali tudi sklade.

Čaka nas torej še trd boj za večji dohodek. Ne le večja storilnost, ampak predvsem boljša kvaliteta dela nam mora biti nenehen cilj na vseh področjih in na vsakem delovnem mestu. To se kajpak ne nanaša le na proizvodnjo v ožjem smislu, na delavce pri strojih, ampak mogoče še bolj na tiste dejavnosti, ki skrbijo za tehnološko in materialno oskrbo proizvodnje, za vzdrževanje, za organizacijska in finančna vprašanja, in ne nazadnje tiste, ki skrbijo za prodajo.

Dosedanji rezultati letošnjega leta kažejo, da imamo možnosti doseči rezultate, kakršni so potrebni za doseno predvidenega povečanja osebnih dohodkov. Koliko bomo te možnosti dejansko izkoristili, pa je stvar nas vseh.

S.P.

MEDNARODNI SEJEM "MODA U SVETU". V BEOGRADU

Kot vsako leto, je tudi letos sejem mode v Beogradu pregled oziroma manifestacija napredka jugoslovanske oblačilne industrije. Vsi sejmi v svetu nam dajejo splošno sliko in smer za čim boljše prilagajanje modi, modnim tendencam, barvam materialov ter mode na sploh. Beograjski sejem pa nam pove, kaj smo se v tem času naučili in kako smo tisto, kar smo videli drugod, znali uporabiti in prilagoditi jugoslovanskemu tržišču. Res, da nas zanima predvsem obutev, če tudi moramo vedeti, da se bomo morali prej ali slej združiti z modo oblačil in skupaj nastopati na tržišču, vsaj v barvah in linijah. Kaj so nam pokazali proizvajalci obutve? Lahko trdimo, da je bilo na beograjskem sejmu veliko obutve in obilo lepih modelov, ki so v skladu z modo v svetu, tudi modne linije in barve so bile vsklajene po zadnji izdaji. Med najboljšimi razstavljalci so bila zopet tja ka podjetja, ki jih pred kratkim soloh nismo poznali. Omenim naj samo "RAS" Novi Pazar, ki je v moški in ženski lahki športni obutvi napravil zelo velik napredek. Njihova izložba je bila najlepša, pestra v barvah, modna in okusna. V ženski galanterki so bili med najboljšimi modeli združenega podjetja Inkotex. Lahko bi naštevali še več takih podjetij, vendar naj zadostuje. Splošni napredek je velik, poleg tega pa so tudi velike razlike med podjetji. Pri tolikih lepih modelih pa se sprašujemo, zakaj ne najdejo poti na tržišče, saj je znano, da imajo nekateri samo dobre modele na razstavi, njihova proizvodnja pa je slaba in nekvalitetna.

Med ostalimi moramo poiskati tudi sebe.

Na sejmu se takoj opazi, kakšni interesi so za stopani. Tista podjetja, ki razstavljajo zato, da svoje blago prodajo grosistu, imajo veliko boljše izložbe in tudi modele, tista ki pa tega interesa nimajo, so bolj zadržani. Naša izložba na sejmu ni najboljša in tudi modelov nimamo dobrih. Res, da smo se zavestno odločili, da ne pokažemo ravno vsega, na vseeno moramo vedeti, da se na razstavi merimo z močjo drugih. Če vemo, da je ta razstava revija oziroma, manifestacija jugoslovanskih proizvajalcev obutve, moramo vedeti tudi to, da nas po razstavljenih modelih ocenjujejo. V bodoče bomo morali dobro premisliti. Če se bomo odločili za tekovanje, bomo morali v boj poslati najboljše moštvo za osvojitev čim boljšega mesta, ali pa rajši odnovejmo nastop.

Ivan CAPUDER

S KOM SMO SE SPORAZUMELI

Sporazum o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov smo sklenili v grupaciji, ki jo sestavljajo vse slovenske tovarne obutve in njene galanterije. Kot je znano, je bil naš sporazum potrjen med prvimi, predvsem zato, ker je bil vestno in pravočasno pripravljen, pa tudi zato, ker nismo pokazali apetitov po neupravičeno visokih osebnih dohodkih. Sicer pa se je naša grupacija tudi brez stabilizacijskih ukrepov obnašala v delitvi solidno in ni "divjala" kot je to bil slučaj v nekaterih panogah.

Mnoge v našem podjetju pa zanima, kako prav za prav stojimo v primerjavi z drugimi podpisniki sporazuma. Zato objavljamo nekaj značilnih podatkov, izvedenih iz zaključnih računov za lansketo leto, in sicer:

- 1) število zaposlenih, izvedeno iz števila opravljenih delovnih ur,
- 2) doseženi dohodek na zaposlenega v letu 1970, pri čemer je kot dohodek obračunana tudi "dospesena" amortizacija,
- 3) stopnja akumulacije, ki pove, koliko znašajo doseženi skladi nasproti vložnim sredstvom, in
- 4) povprečni mesečni osebni prejemki, kamor štejemo poleg osebnih dohodkov še regrese za prehrano in dopuste.

Podatki za leto 1970:

Podjetje	Števil. zaposl.	Dohod. na zaposl. v din	Stopnja akumul. v %	Povpreč. mes. prej. v din
1. Peko	1986	32.896	18,8	1.248
2. Planika	1655	36.982	17,0	1.365
3. ALPINA	1303	31.317	15,0	1.183
4. Lilet	407	22.734	5,5	968
5. Jelen	157	19.929	10,5	853
6. N. mesto	222	24.894	11,1	1.093
7. Jadran	257	28.618	8,0	1.152
8. Toko	961	24.060	4,2	1.207
9. Galant	184	40.782	16,1	1.581
10. Torbica	122	23.650	5,6	1.163
11. Trio	119	25.497	2,6	1.061
SKUPAJ	7373	31.080	14,5	1.229

Iz teh podatkov si lahko vsakdo sam ustvari sliko o tem, kakšno mesto v naši panogi je naše podjetje zavzemalo v lanskem letu. Očitno je, da smo bili po dohodku in stopnji akumulacije nekje na povprečju panoge, po osebnih prejemkih pa smo bili celo rahlo pod povprečjem. Sicer pa smo bili med tovarnami obutve po vseh treh kazalcih in tudi po številu zaposlenih na tretjem mestu.

Moramo pa poudariti, da podatki za 1. polletje letošnjega leta pokazuje določena odstopanja od lanskega leta, in to pri večini podpisnikov na bolje.

Vendar pa je še prezgodaj, da bi lahko za letošnje leto sklepali kaj drugega kot to, da se vsa ko podjetja po svoje trudi, da bi svoje rezultate izboljšalo.

P.S.

KADROVSKE NOVICE

Iz meseca v mesec objavljamo novice iz kadrovskega oddelka. Tudi tokrat, v septembru smo jih imeli doberšno mero, saj smo sprejeli 18 novih delavcev na delo, 13 delavcev pa je prenehalo z delovnim razmerjem.

Po posameznih obratih se te številke porazdelijo tako-le: v Alpini v Žireh je nastopilo delo 8 delavcev, 6 jih je prenehalo delo, v Gorenji vasi so z delom prenehale 4 delavke, v prodajni mreži pa smo zaposlili 9 novih delavcev, delo pa so odpovedali 3 delavci.

V obratu v Žireh so nastopili delo: Majda Erznog žnik ekonomski tehnik, Otrin Pavla, Kristan Jernej, Ušeničnik Maksa, Štucin Igor in Jereb Jože NK delavci, Vidmar Vera KV kuharica in Kopač Alojz (2991) KV izdelovalec spodnjih delov obuval. Delovno razmerje je prenehalo Stanislavu Bogataju VK čevljarju-kontrolorju, Mariji Trček in Marjanu Jerebu NK delavcema, Milanu Filipiču čevljarjskemu tehniku in Francu Dolinarju dipl.ing. arhit. Pustovrh Niko obratni mehanik je bil premeščen v obrat Gorenja vas. V tem obratu so prenehale delo sledeče NK delavke: Potočnik Cvetka na podlagi lastne odpovedi dela, Jereb Mihaela, Cankar Marija in Kosmač Pavla pa so delo samovoljno zapustile. Prodajna mreža je v svojih prodajalnah zaposlila naslednje: Dodig Zorico v Čakovcu, Dolinar Angelco v Ljubljani III, Božič Marijo v Ljubljani II, Prusac Miju v Mostarju, Ponožić Julijano v Zrenjaninu, Aljančič Viktorijo v Kranju, Košir Jožico in Lešnik Jožico v Celju in Naskovski Sonjo v Novi Gorici. Delovno razmerje je prenehalo Debelak Danici iz Celja in Bajza Mariji ter Kovačević Petru iz Subotice. Ob zaključku septembra smo imeli vseh zaposlenih 1409 delavcev, ali povprečno 1374 v letošnjem letu. Povprečje zaposlenih po obratih pa je naslednje: Alpina žiri 1018 delavcev, obrat Gorenja vas 170

in prodajna mreža 186 delavcev. Slednji podatki predstavljajo letno povprečje zaposlenih po obratih ter nekoliko odstopa od stanja konec septembra.

A.F.

Tovarišicam Ani Oblak (GV), Metki Pivk, Emi Murvec in Veri Jesenko želimo ob vstopu na novo življensko pot mnogo sreče.

LETOŠNJE VROČE POLETJE V ZLATOROGU

Da. Res, letošnje poletje je bilo vreme ugodno ter naklonjeno skoraj vsem letovalcem ob morju in je pripomoglo, da so bili dnevi dopusta lepi in prijetni. Člani našega kolektiva, ki jim ugađa oddih ob morju, se po večini odločijo za letovanje v počitniškem domu "ZLATOROG" v Umagu. Kot vse kaže bodo naše kapacitete postale premajhne, saj je vsako leto več interesentov za tako letovanje.

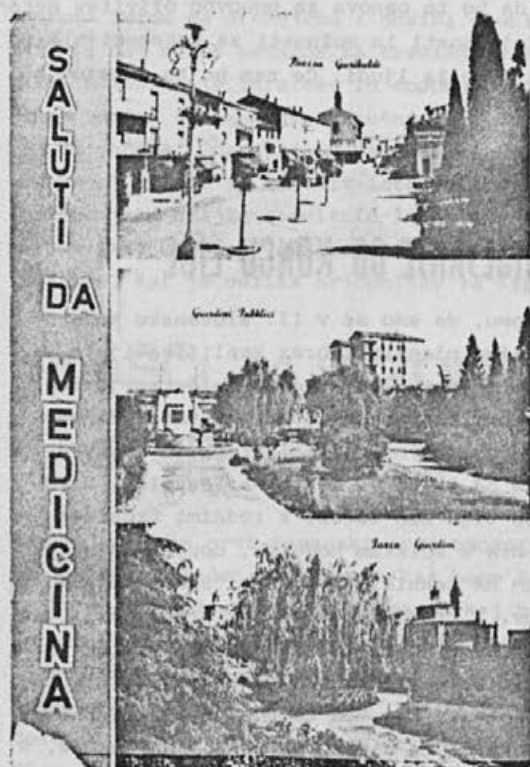
Letos je v ZLATOROGU letovalo 537 oseb; članov kolektiva 189, od tega 16 iz prodajne mreže. Svojcev članov kolektiva je bilo 234, od tega 121 odraslih (oz. oseb nad 10 let) in 113 otrok (21 svojcev članov prodajne mreže). Upokojencev in njihovih svojcev je letovalo 10. Razliko od navedenih števil do 537 pa pokrivajo letovalci Mizarkega podjetja (35) in zdravstvenega doma (44), ki imata v Umagu vsak po eno hišico, vendar z Zlatorogom poslujeta preko ALPINE, in ostali letovalci (25), ki so po večini letovali v zadnji in predzadnji izmeni, ko člani kolektiva še niso zasedli vseh kapacitet.

Vseh oskrbnih dni je bilo v letošnji sezoni 3742. Če število analiziramo, dobimo 948 oskrbnih dni od oseb do 10 let, 2.794 dni pa od oseb nad 10 let. Vsa plačila za letovanja, vključno regres, so znašala din 124.368,00. To je nekaj podatkov iz letošnjega obračuna poslovanja z ZLATOROGOM. Dodamo naj še to, da so bile vse zmogljivosti polno zasedene, razen takoj na začetku sezone in pred zaključkom.

Poslovanje počitniškega doma "ZLATOROG" je bilo zadovoljivo. Pritožb glede hrane in drugega ni bilo, slišati je bilo celo pohvale. Seveda pa so bili izraženi predlogi za ureditev obale

Tovarišu Stanislavu Bogataju želimo ob odhodu v novo obilo trdnega zdravja.

OBISKALI SMO POBRATENO MESTO MEDICINO

Skupščina Občine Škofja Loka ima že več let dobre medsebojne stike z nekaterimi občinami v Sloveniji in drugih republikah na tudi v zamejstvu. Že nekaj let imamo zelo tesne stike z italijanskim mestom Medicina v severni Italiji, ki je oddaljeno še od Bologne cca. 200 km. Že prej smo izmenjavali razne delegacije gospodarske in uravnavno politične, in tako je bil sprejet sklen, da naša delegacija članov skupščine in predstavnikov družbeno-političnih organizacij obišče Medicina v dneh od 17.9. do 20.9.1971.

Dne 20. septembra je namreč občina mesta Medicin praznovala 10. obletnico bratske povezave med našo občino in občino francoskega mesta De LU.S.M. Romilly in dan obletnice smrti, narodnega junaka Garibaldija, ki je bil rojen v mestu Medicini in kjer je tudi pokopan. Ta dan je praznik vseh meščanov mesta Medicine in ga praznujejo z vsemi slovesnostmi tri dni.

Ob našem prihodu v mesto je bil velik promenade koncert na glavnem trgu, kjer je bilo vse polno ljudi, mi smo pa prispele komaj še pravo časno (vožnja je namreč trajala 8 ur), da smo se lahko udeležili te slovesnosti.

Dopoldne drugega dne je bila v noslonju skupščine slavnostna seja vseh treh skupščin v italijanskem, slovenskem in francoskem jeziku, kjer so se v posameznih referatih izmenjala mišljenja in

načrti bodočega sodelovanja in kjer je bila formirana tudi posebna komisija za koordinacijo sklenov in bodočega sodelovanja.

Dopoldne si je naša delegacija skunaj s francoski oglekala največji teleskop v Evropi, nedaleč izven mesta, kjer delujejo znanstveniki astronomi, ki raziskujejo planetarni atlas ozvezdja. Ta teleskop je tako velik, da lahko galaksijo ali kako novo nebesno telo, ki kroži v eni ali drugi smeri ujame za 20 sekund v svoj obseg in takrat vsi mrzlično delajo, predvsem pa matematiki, ki delajo vsi doktor-ske naslove.

Nadalje smo si ogledali še povsem mehanizirano tovarno opeke, ki se izvaža tudi v Jugoslavijo, in pa salon pohištva kot prispevek domačih obrtnikov za praznik Medicine. Zvečer pa je bila velika prireditev s programom za vse občane. Nastopale so "Les marionettes" - marionetke iz Romillyja, ki so izvedle vrsto klasičnih plesov iz časa Bonaparteja.

Na sam praznik je bila velika parada vseh meščanov, vseh strank, garibaldincev, ki so prišli iz vseh mest Italije, ter seveda marionetek, ki so bile glavna atrakcija, saj so hile njihove grenadirske uniforme v svetlo plavi in vijoličasti barvi res nekaj novsem izrednega.

Sledilo je polaganje vencev pred spomenik Garibaldija in ostalih narodnih junakov (brigada Garibaldi je bila namreč odlikovana s strani maršala Josipa Broza Tita z najvišjim odlikovanjem), nato pa je na trgu sledil še kulturni program. Seveda so se najprej zvrstili vsi govorniki, spredaj na je bila postrojena četa garibaldincev v rdečih srajcah z mnogimi odličji, tudi z našimi, in s slavnostnimi prapori. Priporinjam, da je polkovnik garibaldincev govoril ravno tričetrt ure z zanosom, ki ga lahko vidiš le pri revolucionarjih.

Na tem kulturnem programu so nastopili tudi naši "Fantje s Praprotna", ki so bili z nami in so v gorenjskih nohah peli slovenske narodne pesmi, ki so žele anlavz še in še. Nadalje smo razstavljali slovenske čipke. Činkarica iz Gorenje vasi je v narodni nohi demonstrirala izdelavo čipk na trgu kot stvar slovenske umetnosti oziroma obrti. Naša mesarija iz Škofje Loke pa je imela na trgu svoj paviljon, kjer je meščanom nudila južno slovenske specialitete na žaru, in jih prodala v rekordnem času.

Po končanem obisku smo se poslovili od naših sosedov kakor tudi od francoskih tovarišev iz Romillyja. Ti nam bodo vrnilli obisk naslednji mesec v večjem številu pa na izselje niškem pikniku v Škofji Loki prihodnje leto. Naši odborniki so odnesli kar najboljše vtipe od meščanov Medicine, ki so nas izredno lepo sprejeli. Zanimivo je, da so delali in nam stregli prav vsi uslužbenci in odborniki, da bi znižali stroške, ki jih je imela naša skupščina s tem obiskom.

Kot odbornik upam, da bomo našim prijateljem lahko na enak način vrnilli gostoljubnost in prijateljstvo, ko nas bodo oni obiskali.

Slavka MLINAR

ŠPORT

NOVO IGRIŠČE PRI PARTIZANU

Verjetno ste v zadnjem času opazili vrvenje raznih gradbenih strojev na dvorišču telovadnega društva.

Menimo, da je prav, da pojasnimo izvor in namen te dejavnosti.

Trenutno je sicer v našem domu zasilno skladišče in je zato marsikatera dejavnost onemogočena. Posebno je škoda, ker se je pred tem Partizan ravno nekoliko "razgibal" in aktiviral. V tej situaciji tudi unravni odbor društva, ki formalno še obstoja, nima pravih možnosti za delo in odstopilo je že nekaj dolgoletnih, zaslužnih članov.

No, ker se pač nismo mogli nasloniti na "klastične" Partizanove vrste, smo se začeli povezovali z ostalimi skupinami športnikov v žireh. Že so v teku dogovori o ustanovitvi nekakšnega športnega združenja, ki naj bi vključevalo večino športnih organizacij in reševalo organizacijska, kadrovska, finančna in prostorska vprašanja žirovskih športnikov.

Najtesnejši stik smo uspeli vzpostaviti s košarkarskim klubom Kladivar. S pomočjo članov tega kluba (in podjetja Kladivar) smo začeli tudi graditi kombinirano asfaltno igrišče za košarko, odbojko, tenis in morda celo badminton. Igrišča pri osnovni šoli so namreč prezasedena tudi v popoldanskem času, tako da ni možnosti za vadbo starejših skupin ali rekreacijo. Pri Partizanu bomo uredili celotno dvorišče, da bo uporabno tudi za ostale športne zvrsti. Sredstva za te obnovitve in nove gradnje črpamo iz najemnine, ki jo plačuje Alpina. Ta sredstva

so sicer premajhna, da bi funkcionalno usposobili celotno stavbo, nameravamo pa postopno urejevati poleg dvorišča še ostale pomožne prostore. Upamo, da bo to osnova za ponovno oživitev nekaterih dejavnosti in možnosti za rekreacijo čim večjega števila ljudi. Če nam bo to uspelo, bo naš cilj dosežen.

N.P.

RAZMIŠLJANJE OB KONCU LIGE

Kljub temu, da smo se v II. slovensko košarkarsko ligo plasirali brez kvalifikacij in smo v gorenjski ligi zasedli šele tretje mesto, smo pričakovali boljše rezultate. Računali smo, da bomo osvojili 14 točk in se uvrstili nekje od 6. do 7. mesta na lestvici. Pred začetkom lige smo začeli z rednimi treningi že oktobra v šolskem hodniku, poudarek je bil predvsem na tehniki in kondicijski pripravi igralcev. V treningu tekmah smo premagovali vse nasprotnike, s katerimi smo kasneje v ligi izgubljali. V spomladanskem delu so bili treningi otežkočeni, ker med tednom ni vseh igralcev doma. Igralci iz Alpine pa delajo na izmene. S tem se je naš kontinuirani trening prekinil in obenem je padla forma. Čeprav smo imeli individualne treninge, to ni pomagalo, ker se ekipa ni mogla zadosti uigrati kot celota. Uigravanje so pravzaprav bile tekme ob sobotah, ko je bila liga, to pa je na vsak način pomanjkljivo, vendar se ni dalo drugače urediti. Če bi bilo med tednom doma vseh 12, oziroma še bolje, če bi bilo 20 igralcev, ki bi redno trenirali, bi bil rezultat vsekakor boljši, seveda z razumevanjem podjetij, kjer so naši igralci zaposleni. Ko bi imeli več igralcev, bi bil tudi izbor pred tekmo lažji in vsak bi se trudil, da bi prišel v moštvo prvih 12 igralcev. Sedaj pa smo imeli samo 15 registriranih in ti so vedeli, da so "zvezde" in da jih nihče ne more zamenjati. Zato se je pojavljala tudi neresnost in celo pijančevanje, kar pa za take športnike in za tako ligo ni niti častno niti ne prinese uspeha. Ob vsem tem je normalno, da smo zadnji na lestvici in to je že napotnica za izpad v nižjo ligo. Imamo pa še to možnost, da se število moštev poveča in vseeno ostanemo v ligi. Velik problem pa je trenutno tudi višina, saj smo v povprečju najnižja ekipa v ligi. Rastejo nam sicer mladi in talentirani igralci, vendar preteče vsaj 3 - 4 leta trdega dela in treningov, predno si igralec nabere dovolj izkušenj in znanja, da lahko nastopa v slovenski ligi.

Naš klub je še zelo mlad, saj deluje šele 3 leta in v tem času se čudeža ne da doseči. Nekateri klubi igrajo v tej ligi že lo let, pa niso veliko boljši kot Kladivar. Z vsakim letom se srečujemo z novimi problemi, pa naj bo to prostor za treninge ali denar, pomanjkanje igralcev in podobno. Ob vsem tem pa si nabiramo izkušnje, ki so zelo dragocene. Odpravljamo napake, ki smo jih do sedaj delali in tako iz leta v leto lahko pričakujemo boljše rezultate in boljše organizacijske ukrepe. Sedaj smo dobili še eno igrišče, kar je velika pridobitev za Žiri in

s tem se šolsko igrišče zelo sprosti, saj je bilo do sedaj zasedeno od zore do mraka. Na novem igrišču bomo lahko nemoteno trenirali. Ob podpori in razumevanju vseh žirovskih podjetij in samih žirovcev, lahko v žireh sestavimo dobro ekipo, ki bo lahko posegala v sam vrh II. SK lige in s tem bodo zadovoljni gledalci, saj ni lepšega kot zmaga domačega moštva, obenem pa veliko športnega užitka in navijanja.

Janez BIZJAK

PLAŠČI ZA SEZONO

JESEN-ZIMA 1971-72

Vsako leto nas prvi jesenski mraz opozori, da je treba pregledati po omarah kaj bomo še lahko uporabili od stare garderobe in kaj bo treba nabaviti novega. Za tiste, ki si bodo omislili letos nov plašč, pogledjmo kaj priporoča nova moda.

Dolžine plaščev so se ustavile pri kolenu. Kakšen centimeter pod koleno sega večina letošnjih plaščev. Pri krojih pa imamo pestro izbiro, ravno tako tudi v barvah in materialih. Letošnja novost, ki osvaja predvsem mlade, so plašči iz debelega karirastega blaga v živahnih barvah. Videti so, kot bi bili narejeni iz odej, njihov namen pa je popestriti puste jesenske in zimske dni. Kroj teh plaščev je zelo športen. Pogosto imajo velik ovrtnik, zavezani ali zapeti pa so s pasom. Od pasu navzdol so zvončasti.

Druga novost so pelerine s kapuco. Pogosto so iz lodna ali vojaškega blaga. Ta vojaški stil poudarja tudi olivno zelena barva.

Prav tako se vračajo v modo tudi nekdanji "marsovci" z značilnimi gumbi na vrvi. Ti so ravnega kroja, kar je tudi letošnja novost. Nosile bomo tudi plašče iz tweeda - športnega kroja. Pogosto imajo dodano kratko pelerino, ki pokriva samo rame.

S klasicizmom pa se vračajo tudi klasični "kamelhaar" plašči. Dovolj je tudi resnih plaščev skoraj moškega kroja.

Izbira je velika in vsaka si bo lahko izbrala moderen plašč po svojem okusu.

Duša MESEC

in memoriam

MILAN FILIPIČ

Njegovo življenje se je pričelo leta 1934 v mirni in urejeni družini, kar je dalo tudi vtis na njegovo nadaljnje delo. Bil je v veselje staršem in učiteljem s svojimi lepimi učnimi uspehi, tako v osnovni, kot pozneje v vajeniški šoli. Ko se je kot večina fantov v tistem času, odločil za čevljarški poklic.

Postal je član kolektiva prav v tistem času, ko je Alpina stala pred dejstvom, da zaradi zahtev napredka in znanosti iz dotadanje ročne izdelave preide na strojno tehnologijo. Tako je nastala potreba po strokovnih kadrih in prav Milan je bil med prvimi, ki jih je kolektiv poslal na Tehnično čevljarško šolo v Kranj. Opravičil je zaupanje kolektiva in z odliko zaključil šolanje.

Njegov uspeh ni izostal tudi pri praktičnem delu. Prvi je začel uvajati sodobno tehnologijo in dokumentacijo v proizvodnji. Sodeloval je pri odbiri kolekcij in s svojimi predlogi zblíževal modo s sodobno tehnologijo. S svojim strokovnim znanjem je kot mentor pomagal tehnikom in mojstrskemu kadru v Alpini. Priznati moramo, da je v napredku naše tehnologije velik delež njegovega marljivega dela in prizadevanja. Užival je zaupanje kolektiva in bil dolga leta član samoupravnih organov in tudi predsednik sindikalne podružnice.

Ves prosti čas je posvečal družini in si ustvaril lasten dom. Toda iz neznanega vzroka so začele popuščati njegove življenske moči in znašel se je v trenutni duševni stiski, ko ni videl več poti naprej...

Prijatelji in znanci, kakor tudi vsi člani kolektiva Alpine ga bodo ohranili v najlenšem spominu kot človeka, ki je vse svoje sile in moči vložil v tovarno in svoj dom.

J.P.

FRANC DOLINAR

Komaj dve leti je minilo, odkar je po končanem dolgotrajnem in napornem šolanju in po odslužitvi vojaške obveznosti nastopil svojo samostojno življensko pot prav v naši sredini.

Med nas je prišel prežet z mladeniškim navdušenjem, s strokovnim znanjem in z ambicijami, da po svojih močeh pripomore k hitrejšemu napredku naše delovne in krajevne skupnosti. Z velikim žarom je začel uresničevati zamisel, naj ALPINA nastopi pred zunanjim svetom s svojim lastnim stilom trgovin - tistih občutljivih točk, kjer rezultati dela našega tisoč članskega kolektiva prihajajo v stik s kupci. Vrgel se je na oblikovanje sodobne, privlačne in praktične prostorske ureditve, ki lahko po svoje veliko pripomore k boljšemu poslovnemu rezultatu naše tovarne.

To je bil začetek težke, še neuhojene poti. Zato ni čudno, če si je kdaj naložil tudi preveliko breme in če ni vedno in povsod takoj našel na razumevanje.

Hitro se je vživel v naši sredini. Tukaj si je osnoval družino in zato ni mogel ostati ravnodušen do razvoja našega kraja. Poln načrtov se je vključil v delo na urbanizaciji žirov. Toda, komaj je njegovo začetno delo v tovarni in zunaj nje obrodilo prve plodove, komaj si je pridobil izkušnje, ki mu jih je v začetku še manjkalo, ko je bil najtežji del poti, začetek, že za njim, je nenadoma omagal, v najlepših letih in sredi plodnega dela.

Mogoče se v celoti še ne zavedamo, koliko nam je pomenil kot sodelavec in kot strokovnjak v iskanju novih, uspešnejših poti za razvoj ALPINE. Eno pa je gotovo: v tem kratkem času je vendarle uspel ustvariti obrise našega prostor-

skega oblikovanja, kar je pripomoglo k temu, da ime ALPINA postaja po jugoslovanskih mestih pojem okusa in sodobnosti.

Njegovo začetno delo bomo nadaljevali in to bo najlepši spomin na človeka, na našega prvega arhitekta ing. Francija Dolinarja.

S.P.

VPRAŠANJA PREDLOGI ODGOVORI

Več bralcev je postavilo vprašanje v zvezi z izvajanjem akcij protituberkuloznega dispanzerja iz Škofje Loke. Nekateri so menili, da ni nujno voditi otroke v spremstvu staršev v Škofjo Loko, če se pregledi lahko opravijo v žireh.

Dr. Gorazd Zavrnik, vodja dispanzerskih služb II v Zdravstvenem domu Kranj, nam je na ta vprašanja poslal naslednje pojasnilo:

Dispanzer za pljučne bolezni in tuberkulozo v Škofji Loki je dolžan po zakonu o zdravstvenem zavarovanju in o obveznih oblikah zdravstvenega varstva iz člena 33. izvajati tuberkulinska testiranja in BE-CE-GE.

Z novo zakonodajo, katera je bila sprejeta 1970. leta, je naložena zgoraj omenjeni dispanzerski enoti nova, zelo težka in zahtevna naloga. Po dolgotrajnih pripravah in usposabljanju kadra, smo uspeli v letu 1970/71 izvršiti testiranje vseh otrok, ki so dolžni obiskovati osemletko. Tako so medicinske sestre dispanzerja iz Škofje Loke po določenem programu hodile po terenu in v šolah testirale otroke. Samo testiranje ima dva dela: prvo je ubrizgavanje tuberkulina, nato pa čez tri dni odčitavanje rezultatov. Na podlagi teh rezultatov smo morali vse otroke, kateri bi lahko imeli že aktivne oblike pljučne tuberkuloze, pregledati. Ker na vemo, da je treba težiti pri tovrstnih pregledih, da otrok sprejme čim manjšo dozo rentgenskih žarkov, smo organizirali v Škofji Loki slikanje. Da bi lahko izvršili ta slikanja s posebnim aparatom, smo istega morali premestiti iz Kranja v Škofjo Loko, kar ni majhen tehnični problem. Tako nam je uspelo res na sodoben način izvršiti slikanja in s tem dokončati testiranja, kakor tudi odkriti eventualno dejansko stanje obolelih otrok vašega področja. Mislim, da bo tovrstna preventivna dejavnost, ki se bo vsako leto ponavljala, uspela na vašem področju sčasoma pripeljati do takojmenovane eradikacije tuberkuloze med vašim prebivalstvom.

OB DNEVU MRTVIH

na materinem grobu

Jesenskih rož sem ti prinesel, mama;
že zmrzle so in mokre od snega:
preborne so kot sva preborna sama,
ki ljubiva se tiho, brez solza.

Naj dam ti jih k nogam, o draga mama,
na trudno čelo, na srce morda,
na prst, ki krije ti roko uvelo,
povsod jih čutiš kot spomin gorja.

Trpljenje so. Zavrženosti rana;
in kletev so, ne kletev na Boga,
očitek so očetu, ki ni z nama
v tem žalnem molku, ko rosi z neba.

JOŽE PODOBNIK

mama

O, če le kdaj bilo bi res tako,
da bi mrličji iz grobov vstajali,
četudi bi se le kot dim sukljali
iz zemlje, opolnoči in v megli čez in čez -
tako kot danes, jutri, kot čez tisoč let
spoznal bi senco ce med sencami teles:
ker tvoj sem, mama! Tvoj, za zmeraj. Ves.
Ker solze le so mi naslada, ko teko ...

JOŽE PODOBNIK

